

NOS Nieuws • Woensdag 31 mei 2023, 06:00

Opmerkelijke groei aantal volwassenen met geheugenproblemen na coronapandemie

- **Sander Zurhake**
redacteur Gezondheidszorg

Sinds dit jaar bezoeken veel meer volwassenen de huisarts voor geheugen- en concentratieproblemen, blijkt uit grootschalig onderzoek van het RIVM en het Nederlands Instituut voor Onderzoek van de Gezondheidszorg (Nivel) naar de gevolgen van de coronapandemie.

Met name volwassenen in de leeftijd van 45 tot 74 jaar bezochten het eerste kwartaal van 2023 de huisarts vaker met cognitieve problemen. Het gaat om een toename van 40 procent in vergelijking met het aantal leeftijdgenoten dat vanwege soortgelijke problemen begin 2019 hulp zocht.

Dat is opmerkelijk, want normaliter bezoekt deze leeftijdsgroep de huisarts relatief weinig voor dit soort problemen. Maar de tijden zijn veranderd sinds de pandemie.

Het leven van Karianne is sinds de covidbesmetting niet meer hetzelfde:

"Het is een ontwikkeling die ons zorgen baart", zegt Michel Dückers, bijzonder hoogleraar crises, veiligheid en gezondheid in Groningen en de onderzoeksleider namens het RIVM en Nivel. "We weten nog veel niet over de langetermijneffecten, maar er ontstaat nu wel het beeld dat de pandemie op een aanzienlijke schaal kan leiden tot snellere cognitieve veroudering."

Want niet alleen 45-plussers ervaren cognitieve achteruitgang. Ook van de mensen in de leeftijd van 25 tot 44 jaar gaat 31 procent meer naar de huisarts vanwege problemen met het geheugen. De jongeren (onder 25) zochten niet vaker hulp.

Bij de 75-plussers was er een toename van 18 procent. "Waarschijnlijk is de stijging daar minder sterk doordat mensen in deze leeftijd al voor de pandemie vaker dan andere leeftijdscategorieën cognitieve problemen hadden", zegt Dückers.

Over het onderzoek

De resultaten komen uit het zevende kwartaalonderzoek onder volwassenen en zijn gebaseerd op cijfers van Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn. Dit kwartaalonderzoek valt onder het Gezondheidsonderzoek covid-19. Daarin brengen het RIVM, GGD'en, GGD GHOR Nederland, het Nivel en ARQ Nationaal Psychotrauma Centrum de gevolgen van de coronacrisis voor de gezondheid in kaart. Dit doen zij in opdracht van het ministerie van Volksgezondheid.

Formeel is nog niet bewezen dat corona de hoofdoorzaak is, maar de onderzoekers vinden het beeld passen bij de groeiende kennis over de gevolgen van de coronapandemie. Hoe het virus al deze problemen veroorzaakt, is nog niet helemaal duidelijk.

Vaak concentratieproblemen

Ook mensen die geen covid-infectie opliepen, maar wel beginnende dementie hadden tijdens de pandemie, zijn sneller achteruitgegaan. Een verklaring kan zijn dat de lockdownmaatregelen hieraan hebben bijgedragen. De sociale isolatie kan cognitieve verslechtering versnellen.

Onderzoekers van het Alzheimercentrum herkennen in de cijfers een patroon waarvan ze aan het begin van de coronaperiode al verwachtten dat het zou optreden: een toenemende groep mensen met lichte geheugen- en concentratieproblemen.

Voor mensen die wel corona hebben gehad is het zeer aannemelijk dat dit een gevolg is van de infectie, aldus onderzoeksleider Dückers. Het is een feit dat een deel van de mensen na een covid-19-infectie langdurig klachten houdt. Verschillende studies laten zien dat juist geheugen- en concentratieklachten veel voorkomen bij long covid.

Ook andere infectieziekten, zoals griep, kunnen deze klachten veroorzaken. Maar uit meerdere wetenschappelijke onderzoeken blijkt dat langdurige geheugen- en concentratieproblemen veel vaker voorkomen na een covid-19-infectie dan na griep. De cijfers over meer huisartsbezoeken passen bij dit beeld.

Kost werkgevers miljarden

De bevindingen van het RIVM en Nivel komen overeen met uitkomsten van recent grootschalig onderzoek van het UMC Groningen waaruit bleek dat minimaal 100.000 mensen langer dan een jaar niet konden werken vanwege long covid. De NOS berekende dat deze uitval de werkgevers ruim 8 miljard euro per jaar kost.

Minister Kuipers zal binnenkort bekendmaken of en hoeveel extra budget wordt vrijgemaakt voor biomedisch onderzoek naar de oorzaken van long covid. Op dit moment ligt het door het ministerie gefinancierde Nederlandse onderzoek naar long covid gedeeltelijk stil omdat de oorspronkelijke financiering begint op te drogen. Daarnaast worden long covid-poliklinieken vanwege geldgebrek gesloten.

Patiëntenorganisaties als de Stichting Long Covid zamelen nu zelf geld in om te zorgen dat de onderzoeken kunnen doorgaan tot de minister zijn portemonnee trekt. Vorige week werd een miljoen euro gedoneerd door de Stichting Zorg na Werk in Coronazorg.